

Uniwersytet
Ekonomiczny
w Katowicach

Prof. dr hab. Aldona Frączkiewicz-Wronka, prof. zw. w UE
Kierownik Katedry
Zarządzania Publicznego i Nauk Społecznych

Katowice 20.07.2023

Recenzja rozprawy doktorskiej **mgr Dominiki Wienchor pt. Modele współrzędzenia
Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią**

napisanej w ramach dziedziny nauki społeczne, dyscyplina zarządzanie i jakość.
Promotorem pracy doktorskiej jest dr hab. Katarzyna Sienkiewicz-Małyjurek, prof. Pol. Śl.
Opiekunem pomocniczym jest dr Karolina Mucha –Kuś.

Podstawą przygotowania recenzji jest umowa o dzieło autorskie dotyczące rozprawy doktorskiej podpisane przez JM Rektora dr hab. Zdzisławę Dacko-Pietkiewicz, prof. AWSB którym Pan Profesor zwraca się do mnie z prośbą o ocenę pracy **mgr Dominiki Wienchor pt. Modele współrzędzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią**

Recenzja została przygotowana poprzez odniesienie się recenzenta w poszczególnych częściach do następujących kwestii: **I. Podstawy prawne realizacji recenzji; II. Recenzja dzieła według przyjętych kryteriów; III, Końcowa konkluzja.**

I. Podstawy prawne realizacji recenzji

Stosowne pismo oraz manuskrypt pracy doktorskiej mgr Dominiki Wienchor wpłynęły w dniu 22.07.2023 do Kancelarii Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Niniejsza ocena jest sporządzona zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz.1789) i przepisach wprowadzających ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 30.08.2018 poz.1669) i odnosi się do elementu wyszczególnionego w powołanej regulacji w artykule 13, punkt 1 ww ustawy w którym czytamy: *Rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora pomocniczego, o którym mowa w art. 20 ust. 7, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz w zgodzie z & 6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 poz.261).*

Szczegółowo opinia została przedstawiona jako część II. Recenzja dzieła według przyjętych kryteriów: (1) wybór tematu; (2) założenia badawcze, cel rozprawy, tytuł; (3) struktura i spełnienie wymogów formalnych w tym poprawność formalno-językowa; (4) dobór źródeł i literatury naukowej; (5) ocena warsztatu naukowego zaprezentowanego w pracy i uzyskanych rezultatów badań. Zakończeniem oceny jest sformułowana jako część III końcowa konkluzja.

II. Recenzja dzieła według przyjętych kryteriów

(1) wybór tematu;

W literaturze przedmiotu wielokrotnie podkreślana jest zależność między rozwojem społecznym i gospodarczym przynosząca z jednej strony korzyści ekonomiczne, ale z drugiej równocześnie tworząca negatywne zjawiska społeczne. Oczywistym jest, że każdy postęp pociąga za sobą regres, zatem kontrolowanie rozwoju poprzez mechanizmy racjonalnego zarządzania jest potrzebny, szczególnie w sferze publicznej do czego przekonuje Doktorantka pisząc (s.27) *...Dobre zarządzanie może prowadzić do lepszej koordynacji działań, zwiększenia efektywności działań publicznych, poprawy jakości życia mieszkańców, zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego obszaru metropolitalnego. Ponadto, silne i dobrze zarządzane obszary metropolitalne mogą zyskać konkurencyjną pozycję na arenie międzynarodowej, przyciągając inwestycje, talenty i zwiększając swoją siłę w globalnej sieci miast metropolitalnych...* Wzmiankowanym powyżej negatywnym zjawiskom społecznym wynikającym bądź bezpośrednio z funkcjonowania rynku, jak np. bezrobocie, bądź są pośrednimi efektami jego działania, jak np. rozwarstwienie społeczne, bieda, niewydolna i niedofinansowana służba zdrowia, wykluczenie społeczne, deficyty edukacyjne itd. dedykowane jest wiele działań podejmowanych w obszarze zarządzania publicznego, których celem jest ich łagodzenie, zapobieganie i przeciwdziałanie.

Dostrzegając niewydolność rynku w wielu obszarach oczywistym staje się stwierdzenie, że jedynym gwarantem systemowego rozwiązywania problemów społecznych jest państwo oraz jego instytucje działające regionalnie i lokalnie. Nowe warunki funkcjonowania organizacji publicznych doprowadziły do implementowania innych niż dotychczasowe sposobów działania nakierowanych na rozwój społeczeństwa i państwa, tak by wspierały one gospodarkę opartą na wiedzy oraz odpowiadały na współczesne wyzwania społeczne, ekonomiczne, demograficzne i wynikające z globalizacji oraz cyfryzacji. Co będzie możliwe tylko wtedy jeśli – jak podkreśla Autorka (s. 29) *...zostanie zapewniona koordynacja działań pomiędzy różnymi jednostkami administracyjnymi...* a wiele działań musi być podejmowanych przez podmioty państwowe, bowiem ich brak w obszarze społecznym oraz brak skutecznej polityki gospodarczej i społecznej skutkować będzie regresem, zarówno społecznym, jak i gospodarczym. Dziś państwo, rynek i społeczeństwo stają przed ogromnym wyzwaniem, nawarstwiająca się problemy społeczne widoczne w wymiarze lokalnym stykają się z problemami i napięciami społecznymi wymiaru globalnego. To potencjalne, choć jak się wydaje nieuniknione zderzenie może stać się przyczyną przewartościowania ról społecznych i/lub gospodarczych instytucji publicznych, może również stanowić przyczynek do zmian społeczno-gospodarczych, którego efektem będzie bardziej zrównoważony rozwój i ten gospodarczy, i ten społeczny.

Potrzeby zbiorowe społeczeństwa są na ogół efektywniej zaspokajane przez struktury administracji, które działają w jego najbliższym otoczeniu. Z tego względu prawodawca nie ogranicza decentralizacji do przekazywania zadań publicznych jednostkom samorządu terytorialnego. System podmiotów administracji zdecentralizowanej obejmuje również organizacje samorządu zawodowego i gospodarczego, publiczne zakłady administracyjne oraz podmioty spoza sektora publicznego wykonujące zadania publiczne na podstawie outsourcingu. Okazują się one jednak niewystarczające. Istnieje bowiem realna potrzeba utworzenia nowej zinstytucjonalizowanej formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego, a w szczególności gmin i powiatów, która usprawniłaby proces zaspokajania potrzeb społecznych na obszarach metropolitalnych, a więc obszarach o specyficznym charakterze, o dużej koncentracji i dynamice zjawisk przestrzennych, urbanistycznych, demograficznych oraz gospodarczych.

Jednym z układów terytorialnych wpływających na kształtowanie rozwoju lokalnego mogą być tak zwane obszary metropolitalne. Podejmowania współpracy i jego uwarunkowania w obszarach metropolitalnych a właściwie dokładnie w konkretnym terytorialnym obszarze jakim jest część województwa śląskiego Doktorantka uczyniła obszarem swoich rozważań. Prowadzone w ocenianej dysertacji rozważania zostały odniesione terytorialnie do części województwa śląskiego wyodrębnionej jako Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM). Funkcjonalnie GZM to ponadlokalny związek gmin. We wskazanym nurcie rozważań wpisują się prace nad przygotowaniem strategii rozwoju GZM, a jej ostateczna treść powinna być konsekwencją dogłębnej diagnozy istniejących problemów na terytorium dla którego jest przygotowywana. Podstawą rozwoju zarządzania publicznego jest decentralizacja i pomocniczość. Rozważając te pojęcia w odniesieniu do układów metropolitalnych zauważamy, że pomocniczość i decentralizacja władzy publicznej mają zapewnić skuteczne i sprawne wykonywanie zadań publicznych. Jednocześnie regulacja konstytucyjna nie przesądza o stopniu decentralizacji, pozostawiając w tym zakresie – lokalnym ustawodawcom - znaczną elastyczność.

Zapoznając się z rozważaniami zawartymi w podpunkcie *1.1 Definiowanie metropolii i obszaru metropolitalnego* (ss.14-20) konstatujemy, że jest wiele definicji i metod wyznaczania granic obszarów metropolitalnych, a pojęcie to jest różnie ujmowane w zależności od przyjętej koncepcji teoretycznej. Precyzyjnej prawnej i/lub statystycznej definicji nie doczekała się również metropolia. Różnie też opisuje się relacje zachodzące pomiędzy tymi pojęciami metropolia-obszar metropolitalny. Z jednej strony metropolie można rozumieć jako całość złożoną z ośrodka i obszaru metropolitalnego, z drugiej natomiast – traktować ją jako część składową obszaru metropolitalnego. W języku potocznym pojęcia obszaru metropolitalnego i metropolii często są stosowane zamiennie.

Na wskazanych obszarach występują potrzeby ponadlokalne i subregionie, determinujące katalog zadań o charakterze metropolitalnym (obejmujący m.in. politykę rozwoju, planowanie przestrzenne, koordynacje procesów inwestycyjnych, organizacje transportu publicznego). Wyróżnienie kategorii zadań publicznych realizowanych na obszarach przekraczających granice terytorialne gmin i powiatów uzasadnia zatem – w praktyce - ustanowienie odrębnego podmiotu sprawującego administrację/władzę na obszarach metropolitalnych, przekraczających granice terytorialne gmin i powiatów, a w teorii poszukiwania sposób poprawiania rezultatów jego działania. Autorka podkreśla, że (s.32)... dobre zarządzanie obszarami metropolitalnymi może przynieść wiele korzyści, dlatego konieczne jest

opracowanie kompleksowych podejść zarządzania, uwzględniających różnorodne czynniki wpływające na funkcjonowanie tych obszarów. Tworzenie instytucji zarządzających może pomóc w koordynowaniu działań różnych podmiotów i integrowaniu polityk i działań w zakresie planowania przestrzennego, transportu, infrastruktury, środowiska i społeczności lokalnych. W kontekście zarządzania obszarami metropolitalnymi istotne są również kwestie zrównoważonego rozwoju, skutecznego zarządzania oraz zapewnienie równego dostępu do zasobów i usług publicznych dla wszystkich mieszkańców.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę recenzent stwierdza, że poszukiwanie sposobów mających na celu poprawę rezultatów oddziaływania praktyk podejmowanych w obszarze poprawy praktyk zarządzania publicznego na obszarach metropolitalnych jest istotnym zadaniem rzucającym nowe światło na problemy skutecznego zarządzania w układach lokalnych i regionalnych oraz że wybrany temat dysertacji jest aktualny i istotny dla rozwoju teorii zarządzania publicznego. Rezultaty owych dociekań są ważne, bowiem wytyczają i wpływają na kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego, ponieważ (s.33) ... *to właśnie w obszarach tych skupia się większość działań i inwestycji, a co za tym idzie – większość problemów. Wiele miast na świecie staje się metropoliami, a ich rozwój i zarządzanie wymaga zastosowania nowych podejść, strategii i modeli zarządzania. Proces metropolizacji to zjawisko związane z rosnącym znaczeniem miast jako centrów gospodarczych, politycznych i kulturalnych, co prowadzi do intensywnego rozwoju infrastruktury i zwiększenia przepływu ludności i towarów. Współczesne podejście do zarządzania obszarami metropolitalnymi to podejście zintegrowane, uwzględniające różnorodne aspekty funkcjonowania miasta i jego otoczenia. Obejmuje ono koncepcję zrównoważonego rozwoju, partycypację społeczną, innowacyjność i elastyczność w podejmowaniu decyzji...*

Reasumując, zaproponowany temat pracy jednoznacznie należy ocenić jako wybrany trafnie. Autorka wykazała się umiejętnością dostrzeżenia tego co istotne z punktu widzenia możliwości rozwoju teorii, jak i przydatne dla praktyki. Wybór tematu należy uznać zatem za w pełni uzasadniony.

(2) założenia badawcze, cel rozprawy, tytuł

Recenzowana dysertacja lokuje się w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości. Autorka po przeprowadzeniu studiów literaturowych dotyczących identyfikacji metropolii jako podmiotu administracyjnej władzy na wyodrębnionym obszarze oraz uwarunkowań efektywnego zarządzania publicznego we wskazanej terytorialnej delimitacji stwierdziła, że (s.63) ... *Zarządzanie metropoliami staje się coraz bardziej złożone i wymaga nowatorskich podejść opartych na teoriach zarządzania publicznego. Kilka teorii, które mogą być wykorzystane jako podstawy do badań i implementacji współczesnej filozofii zarządzania publicznego w kontekście metropolii, to public governance, teoria sieci publicznych i teoria współpracy koncentrując się na (s.64) analizie uwarunkowań współrzędzenia metropoliami oraz charakterystyce tych procesów po to, aby możliwe było usystematyzowanie podstaw teoretycznych współrzędzenia obszarami metropolitalnymi i identyfikacja determinant współrzędzenia. Przeprowadzenie krytycznego przeglądu literatury pozwala na ugruntowanie teoretyczne i metodologiczne badania oraz identyfikację istniejących luk w wiedzy, które mogą zostać wypełnione w ramach rozprawy doktorskiej i w końcowym rezultacie przyczynić się do opracowanie nowatorskich modeli współrzędzenia*

Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią, tak aby podnieść skuteczność funkcjonowania istniejącego administracyjnego systemu regionalnej władzy.

Przeprowadzona synteza stanowisk dyskutowanych w literaturze przedmiotu, przedstawiona w treściach Rozdziału II *Współzrządzenie jako współczesny paradygmat zarządzania publicznego* (ss.35-61) pozwoliła na sformułowanie celu rozprawy doktorskiej jako (s.65)... *opracowanie modeli współzrządzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią w oparciu o relacje formalne i nieformalne oraz zdiagnozowanie ich wpływu na skuteczność funkcjonowania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii*. Cel jest sformułowany prawidłowo aczkolwiek wydawałoby się konieczne wzbogacenie jego brzmienia o część zapisu korespondującego z teorią dyscypliny. Recenzent oczekiwałby wzmianki o tym jaka konkretna teoria zarządzania publicznego poprzez sformułowany cel będzie rozwijana.

Zgodnie ze sztuką cel główny został podzielony na wiązki celów szczegółowych odnoszących się do grupy (s.66) celów teorio-poznawczych (*krytyczny przegląd teorii funkcjonowania i rozwoju obszarów metropolitalnych; identyfikacji barier i ograniczeń rozwoju obszarów metropolitalnych; systematyzacji podejść do współzrządzenia oraz ustalenia determinant skutecznego współzrządzenia*); celów metodycznych (*opracowanie założeń do budowy modeli współzrządzenia obszarami metropolitalnymi, opracowanie narzędzia badawczego umożliwiającego zbudowanie i weryfikację modeli współzrządzenia obszarami metropolitalnymi w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii*); i celów utylitarnych (*analiza problematyki współzrządzenia w obszarach metropolitalnych, analiza determinant współzrządzenia w obszarach metropolitalnych, ocena determinant współzrządzenia w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, opracowanie rekomendacji dla Zarządu i Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii*). Wskazanim powyżej celom pracy przyporządkowano konkretne zadania badawcze, enumeratywnie wskazane przez Doktorantkę (s. 72). Ich treść i zakres w opinii recenzenta w pełni wpisuje się w przedstawione zamierzenie badawcze i świadczy o dojrzałym warsztacie badawczym Autorki ocenianej dysertacji.

Doktorantka dla realizacji założonych celów postanowiła skoncentrować się na rezultatach ustaleń wynikających z prowadzonego procesu badawczego obejmującego analizę zarówno formalnych, czyli oficjalnych struktur, jak i nieformalnych, czyli nieoficjalnych relacji, praktyk i sieci społecznych, które według ustaleń poczynionych w konsekwencji zapoznania się z literaturą przedmiotu wpływają na procesy współzrządzenia w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Badano dynamikę i wzajemne oddziaływanie tych relacji na procesy podejmowania decyzji, koordynacji działań oraz realizacji polityk publicznych w obszarze metropolitalnym.

Wstępne ustalenia badawcze pozwoliły Autorce na podjęcie namysłu nad ważnością dla skutecznego zarządzania GZM relacji określanych jako nieformalne relacje, czyli nieoficjalne sieci społeczne, praktyki i interakcje między różnymi aktorami społecznymi i politycznymi w ramach oraz formalne porozumienia czy struktury instytucjonalne. Ów namysł doprowadził do sformułowania hipotezy następującymi słowami (s.66) *HG: Współzrządzenie Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią jest skuteczniejsze w przypadku ukierunkowania na rozwijanie relacji nieformalnych niż koncentracji na zapewnieniu realizacji formalnych porozumień*.

Do oceny prawdziwości postawionej hipotezy Autorka podjęła analizę empiryczną i teoretyczną. Badanie uwzględniało różnorodne metody badawcze, takie jak analiza

dokumentów, wywiady, analiza sieci społecznych czy studia przypadku, aby ocenić wpływ relacji nieformalnych na skuteczność współzrządzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią. W ramach weryfikacji hipotezy głównej zbadano trzy modele współzrządzenia: model oparty na relacjach formalnych, model oparty na relacjach nieformalnych oraz model mieszany. Modele te zostały opracowane na podstawie krytycznej analizy literatury zaprezentowanej w rozdziałach 1 i 2 oraz wyników badań jakościowych, przedstawionych w rozdziale 4. Różnica między tymi modelami wynika z przyjęcia za podstawę wspólnych przedsięwzięć realizowanych w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii relacji formalnych albo relacji nieformalnych.

Weryfikacja zaprojektowanych modeli wiązała się z testowaniem hipotez szczegółowych przedstawionych w dysertacji (ss.67-69) jako 6 hipotez szczegółowych dotyczące modelu opartego na relacjach formalnych; 6 hipotez szczegółowych dotyczące modelu opartego na relacjach nieformalnych oraz 7 hipotez szczegółowych dotyczące modelu opartych na cechach modelu mieszanego. Za słusne i zgodne ze sztuką uznaję przygotowanie przez Autorkę wykorzystywanych w pracy pojęć, które czytelnikowi pozwalają na prawidłowe zrozumienie procesu badawczego dokonanego przez Doktorantkę oraz docenienie trudu, który był włożony w proces poznawczy.

Reasumując sformułowane zamierzenia badawcze oraz sposoby poszukiwania odpowiedzi na postawione cele badawcze są niewątpliwie wartościowe i pozwalają na postawienie wysokiej oceny umiejętności projektowania i prowadzenia badań przez Doktorantkę. Zaproponowane obszary tematyczne i dokonane w nich szczegółowe poszukiwania wyniknęły zarówno z przeprowadzonych dociekań teoretycznych w literaturze przedmiotu, jak i obserwacji procesów realnych w zakresie projektowania i realizowania praktyk zarządzania publicznego. Jakość prowadzonego wywodu jednoznacznie potwierdza, iż z obydwoma wskazanymi źródłami poznania Autorka sobie świetnie radzi i potrafi prowadzić zarówno dociekania analityczne w teorii jak i dokonywać syntezy niezbędnej dla wzbogacania teorii, ale również przydatnej dla praktyki. Także sformułowany tytuł pracy uznaję za jak najbardziej zasadny.

Podsumowując, podkreślam swoją jednoznacznie pozytywną ocenę odniesioną do tej części recenzji. W sposób zrozumiały i logiczny Autorka przedstawiła swoje zamierzenia w odniesieniu do zawartości oraz sposobu prezentacji podejmowanych w dysertacji rozważań. Prawidłowo zostały one zaprezentowane we wstępie, treści 5 rozdziałów oraz zakończeniu. Postrzegam to jako zaletę pracy, bowiem taki sposób prezentacji celów pracy dowodzi świadomego dążenia do podporządkowania prowadzonych badań przyjętym założeniom badawczym, co dobrze świadczy o warsztacie naukowym Autorki.

(3) struktura i spełnienie wymogów formalnych w tym poprawność formalno-językowa

Recenzowana praca została przygotowana w zgodzie z wymogami formalnymi stawianymi dysertacji na stopień doktora nauk w dyscyplinie zarządzania i jakością. Dysertacja ma charakter teoretyczno-empiryczny. Tej logice (tj. przenikanie się wątków teoretycznych i odniesionych do obserwowanej praktyki) przyporządkowany został podział treści diskutowanych w pracy, gdzie świadomie równoważono rozważania teoretyczne oraz omówienie wyników badań własnych i refleksje wynikające z analizy otaczającej rzeczywistości.

Z formalnego punktu widzenia recenzowana praca zawiera 5 ponumerowanych, wyodrębnionych części oraz nienumerowane: wstęp, zakończenie i rekomendacje oraz objęte kanonem tego typu pracy spisy: bibliograficzny (w podziale na akty prawne, raporty i komunikaty; źródła internetowe oraz opracowania zwarte i artykuły), wykaz rysunków, wykaz tabel, załączniki i streszczenia w języku polskim i angielskim.

Ogółem dysertacja liczy 157 stron, w tym tekst główny 135. Struktura formalna pracy jest następująca: Wstęp (ss.7-13); Rozdział 1 *Wprowadzenie do problematyki zarządzania metropoliami i obszarami metropolitalnymi* (ss. 14-34); Rozdział 2 *Współrzędzenie jako współczesny paradygmat zarządzania publicznego* (ss. 35-61); Rozdział 3 *Modele współrzędzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią – metodyka badawcza* (ss.62-78); Rozdział 4 *Analiza i ocena determinant skuteczności współrzędzenia w obszarach metropolitalnych* (ss.79-98); Rozdział 5 *Weryfikacja modeli współrzędzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią; Zakończenie i rekomendacje* (ss. 99-35) plus objęte kanonem spisy.

Podział treści zawartej w dysertacji na 5 rozdziałów jest efektem logicznego ich grupowania wynikającego z rozważań będących konsekwencją analizy literatury, danych statystycznych, egzegezy aktów prawnych, omówienia istniejących w badanym zakresie praktycznych rozwiązań problemu w Polsce, zaprojektowania scenariusza badań empirycznych oraz metaanalizy informacji uzyskanych ze wskazanych powyżej źródeł poznania. Generalnie logika pracy jest podporządkowana następującemu grupowaniu: analiza teoretyczna na podstawie studiów światowej i polskiej literatury przedmiotu badań (rozdziały I oraz II); przedstawienie uwarunkowań zaproponowanego scenariusza badawczego oraz charakterystyka zaproponowanych modeli statystycznych (rozdział III), omówienie wyników badań własnych (rozdział IV), weryfikacja zaproponowanych modeli statystycznych za pomocą SEM oraz dyskusja nad modelem współrzędzenia identyfikowanym w GZM i jego uwarunkowaniami.

Odnosząc się do struktury i spełnienia wymogów formalnych na wyróżnienie zasługuje sposób prezentacji prowadzonych rozważań. W szczególności przy prezentacji wyników badań i dociekań literaturowych Autorka w sposób właściwy udokumentowała wykorzystanie źródeł bibliograficznych wraz z ich wykazem na końcu pracy. W całej pracy poprawnie zostały opisane tabele i wykresy. Język i styl rozprawy nie budzą zastrzeżeń. Autorka w sposób klarowny przedstawiła swoje i cudze myśli. Język pracy jest generalnie zrozumiały, oparty na poprawnym wykorzystaniu terminologii typowej dla rozważań prowadzonych w obszarze ekonomii, polityki społecznej i subdyscypliny polityki społecznej jaką jest polityka rodzinna. Autorka precyzyjnie stosuje aparat pojęciowy związany z oceną zjawisk zachodzących w obszarze teorii i praktyki zarządzania publicznego odniesionych do praktycznie pierwsze formalno-prawnej metropolii w Polsce nie popełniając błędów terminologicznych.

Edycyjne praca jest przygotowana niezwykle starannie, podkreślenia wymaga wyjątkowa dbałość o precyzję i formę wykorzystywanego w opisie języka polskiego. Z punktu widzenia umiejętności formułowania myśli własnych oraz przytaczania cudzych, jak również poprawnego posługiwania się językiem polskim w ocenianej pracy nie zauważam niedostatków. Bardzo dobrze i czytelnie przygotowane tablice, tabele i schematy pozwalają wysoko ocenić umiejętność ilustrowania diskutowanych treści lżejszą i łatwiejszą do percepcji graficzną formą komunikowania.

Reasumując należy stwierdzić, że struktura logiczna rozprawy, oparta na doborze i sekwencji prezentowanych w niej treści została w sposób właściwy podporządkowana jej tytułowi oraz przyjętym założeniom badawczym, stąd strukturę pracy oceniam pozytywnie.

(4) dobór źródeł i literatury naukowej

Dobra znajomość podstawowej dla tematyki literatury przedmiotu, także prac o charakterze praktycznym, przełożyła się na sposób precyzowania, analizowania, a następnie syntetyzowania problemów oraz na jakość wnioskowania, który uznaję za bardzo dobry. Dobra znajomość praktycznej strony funkcjonowania sfery zarządzania publicznego z uwagi na obecne miejsce pracy Autorki, podstaw prawnych oraz prac o charakterze praktycznym, przełożyła się na sposób precyzowania, analizowania, a następnie syntetyzowania problemów oraz na jakość wnioskowania.

Autorka wykazała w spisie bibliograficznym wykorzystanie znaczącej liczby źródeł poznania, szkoda, że nie ma gdzieś informacji o liczbie wykorzystanych źródeł tak jak kiedyś w pracach doktorskich było zawsze. Na wykazane pozycje składają się zarówno pozycje literaturowe jak i raporty popierane ze stron internetowych. Bibliografia została podzielona na spis pozycji literatury, w której znalazł miejsce także spis powołanych aktów prawnych oraz spis adresów zawierający wykorzystane w poszukiwaniach badawczych informacje znajdujące się na stronach internetowych. Liczba publikacji, a szczególnie ich struktura, w tym pozycje angielskojęzyczne oraz sposób doboru, pozytywnie świadczą o umiejętności prowadzenia kwerendy literaturowej oraz o dobrym rozeznaniu literaturowym studiowanego tematu przez Doktorantkę. Wykorzystane i wykazane przez Doktorantkę pozycje literatury oceniam jako spełniające kryterium dogłębnej analizy. Ocena powołanych pozycji literatury jest pozytywna, Autorka wykorzystwała w większości publikacje o charakterze *stricte* naukowym, rzadko sięgając do pozycji popularnonaukowych. Często odwołuje się przy tym do myśli anglosaskiej i wyników badań opisywanych w tym kręgu kulturowym oraz rozważań związanych z faktyczną emanacją polityki publicznej (a szczególnie polityki edukacyjnej) w tkance gospodarczej danego narodu. Dobór literatury jest prawidłowy i wystarczający dla przygotowania i zrealizowania rzetelnych badań pozwalających o ubieganie się o uzyskanie stopnia naukowego. Dobra znajomość podstawowej dla tematyki literatury przedmiotu, także prac o charakterze praktycznym, przełożyła się na sposób precyzowania, analizowania, a następnie syntetyzowania problemów oraz na jakość wnioskowania, który uznaję za bardzo dobry.

(5) ocena warsztatu naukowego zaprezentowanego w pracy i uzyskanych rezultatów badań

Jak wskazano powyżej oceniana dysertacja składa się z pięciu wyodrębnionych części, wprowadzenia i zakończenia. W ocenie dojrzałości Doktoranta do pracy badawczej istotnym elementem jest analiza zaproponowanego i przeprowadzonych badań własnych. Warunkiem koniecznym dla satysfakcjonującego przeprowadzenia badań naukowych – i tym samym pozytywnej oceny dysertacji - jest dobór odpowiedniej metody badawczej, techniki oraz narzędzi badawczych. Celem wspomnianych elementów jest pomoc w znalezieniu odpowiedzi na sformułowany problem badawczy. Metoda jest zatem sposobem pracy badawczej i związanymi z nią czynnościami manifestującymi się poprzez zastosowanie określonych narzędzi i technik badawczych. Wybrany przez badacza metodom

podporządkowana jest realizacja procesu badawczego przyjętego przez badacza. W odniesieniu do przyjętych założeń badawczych recenzent zauważa adekwatność wykorzystanych metod i przypisanych do nich technik. \

W ocenianej dysertacji Autorka zdecydowała się na zastosowanie mieszanej metodyki badawczej. Zaproponowane podejście zostało świetnie zilustrowane schematem zamieszczonym na stronie 72. Badania zostały podzielone na kilka etapów, każdemu z nich dedykowano adekwatne do sformułowanego zamierzenia badawczego techniki gromadzenia danych i weryfikacji przyjętych założeń. Etap pierwszy obejmował analizę źródeł literaturowych które pozwoliły na klarowne określenie problemu naukowego. Z punktów widzenia sformułowanych celów postępowania badawczego dzięki temu etapowi zidentyfikowano kluczowe procesy zarządzania w kontekście współrzędzenia, obszarami metropolitalnymi. Rozwiązanie zidentyfikowanego problemu naukowego możliwe było poprzez zestawienie poszczególnych pojęć, metodę analizy danych zastanych oraz studia literatury naukowej. W etapie drugim Autorka poprzez syntezę teorii i uniwersalizację praktyk podjęła się ustalenia ram temporalnych dla sformułowania hipotez. Pozwoliło to równocześnie na przygotowanie modeli konceptualnych praktyk współrzędzenia poprzez zidentyfikowanie determinant niezbędnych do zarządzania obszarami metropolitalnymi. Etap trzeci był poświęcony testowaniu postawionych hipotez w celu empirycznej weryfikacji modeli teoretycznych. Dzięki zastosowaniu triangulacji czyli pozyskiwania informacji z wielu źródeł poznania i za pomocą konkretnie dedykowanych technik zapewniono rzetelność prowadzonych badań naukowych. Weryfikację przyjętych w dysertacji modeli przedstawionych w rozdziale trzecim przeprowadzono w oparciu o modelowanie równań strukturalnych (SEM). Modele SEM zostały oszacowane przy użyciu formowania ścieżek metodą najmniejszych kwadratów częściowych (PLS-PM) z zaimplementowaniem algorytmu kształtowania ścieżek PLS). Algorytm również pozwalał na automatyczne dostosowanie oszacowania PLS w celu zapewnienia spójności w przypadku występowania czynników wspólnych. W celu oszacowania istotności modeli zastosowano operację bootstrapowania w oparciu o 5 tys. iteracji. Oszacowane modele zostały ocenione pod względem trafności zbieżnej i dyskryminacyjnej oraz rzetelności. Do analizy uzyskanych wyników wykorzystano program SmartPLS. Dla każdego modelu w pierwszej kolejności przeprowadzono analizę rzetelności skali i dopasowanie czynników do konstruktów. Następnie przeprowadzono analizę strukturalną każdego z modeli osobno. W końcowej części porównano uzyskane wyniki.

Badania zrealizowane przy wykorzystaniu szerokiego wachlarza źródeł poznania pozwoliły na uzyskanie ogólnego, syntetycznego obrazu potrzeb kwestii problemowej dotyczącej determinant współrzędzenia GZM. Zaproponowane rozwiązanie postawionego problemu badawczego z punktu widzenia doboru metod uznaję za dojrzałe i w pełni potwierdzające umiejętności mgr Dominiki Wienchor do prowadzenia badań naukowych. Podkreślam także duży praktyczny potencjał zrealizowanej pracy – oczywiście zostanie on wykorzystany tylko wtedy o ile decydenci sięgną po analizę i metodę przeprowadzoną i zaproponowaną przez Doktorantkę.

Zawartość merytoryczna dysertacji a szczególnie jakość i poziom prowadzonego wyводу oraz zaprezentowane wnioski, dyskusja nad możliwymi praktycznymi zastosowaniami wyników prowadzonych analiz oraz uwagi odniesione do całej rozprawy skłaniają recenzenta do stwierdzenia, że cele pracy zostały przez Autorkę zrealizowane w

stopniu uzasadniającym pozytywną ocenę merytoryczną recenzowanej rozprawy. Słuszność tego stwierdzenia potwierdzają wyniki prowadzonych badań o charakterze teoretycznym (rozdział I,II), metodycznym (rozdział III) i o charakterze empirycznym (rozdział IV i V).

W ocenie recenzenta Autorka dysertacji wykazała dużą znajomość teoretycznych i praktycznych aspektów omawianej materii. Poszczególne rozdziały wprowadzają treści niezbędne dla badania zaproponowanego tematu i zakresu podjętych rozważań. W pozytywach ocenianej pracy, w odniesieniu do wartości naukowej, należy przede wszystkim wskazać na jakość zaprojektowanego badania empirycznego, sposób jego przeprowadzenia i rzetelność przygotowanego opisu. Autorka dołożyła należytej staranności w gromadzeniu materiału a jego nadmiar – wynikający z mnogości źródeł poznania – potrafiła w sposób logiczny i racjonalny pogrupować, zredukować i opisać w postaci czytelnej dla odbiorcy. Cel naukowy pracy, został osiągnięty. Jego weryfikacji - przeważającej mierze służyły wyniki badania własnych Autorki odnoszone do praktyki funkcjonowania uczelni kształcących w zawodach ekonomicznych i rezultatów tego procesu jako ocenie statystycznego obrazu sytuacji absolwentów na rynku pracy i wizerunku szkół wyższych.

Po wnikliwym zapoznaniu się z dysertacją moje wnioski co do jej oceny są następujące:

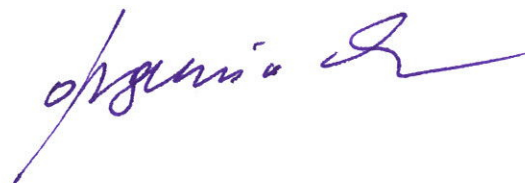
- pozytywnie oceniam postawiony do rozwiązania problem naukowy dotyczący uwarunkowań stosowania wyprowadzonych z literatury modeli współrzędzenia w układzie metropolitalnym;
- czytelne sformułowanie zamierzenia badawczego w postaci celu głównego i szczegółowego oraz postawionych hipotez dla wyodrębnionych modeli współrzędzenia;
- pozytywnie oceniam wykorzystane podejście badawcze, ale także jego opis, co może świadczyć o tym, iż Doktorantka ma akceptowalny poziom wiedzy o warsztacie badawczym niezbędnym dla prowadzenia rozważań w dyscyplinie ekonomia;
- pozytywnie oceniam samą strukturę dysertacji;
- pozytywnie oceniam prowadzenie wywodu w poszczególnych częściach dysertacji;
- pozytywnie oceniam liczebność i jakość wykorzystanej literatury przedmiotu i warsztatowo poprawną umiejętność dokonywania syntezy wiedzy;
- pozytywnie oceniam przeprowadzone badania empiryczne, syntezę jego wyników oraz przeprowadzoną na ich podstawie dyskusję końcową.

Autorskim wkładem Doktorantki w rozwój dyscypliny zarządzanie i jakość jest dokonanie analizy i oceny determinant, przeprowadzanie badania oraz opracowanie i zweryfikowanie modeli współrzędzenia w Gornośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Rezultatem tych badań było poszerzenie wiedzy w zakresie współrzędzenia w obszarach metropolitalnych oraz ustalenie zależności pomiędzy determinantami współrzędzenia w Gornośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wraz z ustaleniem podstaw skutecznego współrzędzenia w Gornośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

III.Końcowa konkluzja

Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz.1789) i przepisach wprowadzających ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 30.08.2018 poz.1669) oraz w zgodzie z & 6, ust.4 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 poz.261) **mgr Dominiki Wienchor pt. Modele współzrządzenia Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią** Promotorem pracy doktorskiej jest dr hab. Katarzyna Sienkiewicz-Małyjurek, prof. Pol. Śl. Opiekunem pomocniczym jest dr Karolina Mucha –Kuś. **przedstawionych w treści recenzji jest wyższa niż zauważonych mankamentów, wobec powyższego wnioskuję o dopuszczenie Autorki do dalszych faz przewodu doktorskiego.**

Pytania do doktorantki

1. Proszę o autorską analizę SGZM w świetle spełnienia przez nią warunków brzegowych efektywnego zarządzania zidentyfikowanych w prowadzonych w dysertacji rozważaniach
2. W jaki sposób koncepcja nowego zarządzania publicznego (New Public Management) i koncepcja Governance wpłynęła na zmianę sposobu zarządzania regionalnymi i lokalnymi podmiotami władzy samorządowej?

